

УДК 336.71(477)

Хандюк І.М.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів
Черкаський державний технологічний університет

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Однією із основних складових фінансового ринку є банківська система. Досконалість і дієвість її функціонування є необхідною умовою нормального розвитку економіки будь-якої країни. Лише надійна і розвинена банківська система може сприяти реструктуризації економіки та її стабілізації. Банківська система є рушійним механізмом економічних перетворень, оскільки забезпечує переміщення фінансових ресурсів між окремими країнами, регіонами, галузями економіки та суб'єктами фінансового ринку.

Світова фінансова криза, яка охопила й Україну, значно послабила банківську систему. Тому, необхідним і надзвичайно актуальним питанням є оцінка стану банківської системи, виявлення проблем розвитку банківської системи та розробка напрямів їх вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні аспекти розвитку банківської системи досліджували зарубіжні науковці – М. Біллет, Д. Даймонд, Дж. Кейнс, П. Роуз, Дж. Сорос, С. Фрост, Р. Чаркхем та вітчизняні – О. Барановський, О. Вовчак, В. Возняк, Н. Волоснікова, І. Грановська, В. Кравець, І. Лютий, Т. Малиновська, Х. Єремеева, Д. Пирогов, Н. Равлюк, О. Шайда, М. Швайк та ін.

Останні публікації свідчать про те, що проблема стабільності банківської системи серйозно турбує вітчизняних науковців, економістів, управлінців, бізнесменів. Незважаючи на значну кількість публікацій, присвячених розвитку банківської системи, рівень її розвитку залишається низьким, а ринок банківських послуг України є неконкурентоспроможним, що, відповідно, потребує здійснення подальших досліджень з зазначеної проблематики.

Постановка завдання. Спираючись на результати досліджень вчених та враховуючи оновлені статистичні дані, доцільним є виконання ґрунтовного аналізу нинішнього стану банківської системи України, а також розробка слушних пропозицій щодо її покращення.

Основними завданнями цієї статті є:

- виявити особливості становлення та розвитку банківської системи України;
- проаналізувати сучасний стан банківської системи України;
- з'ясувати найбільш значимі проблеми розвитку банківської системи України;
- висвітлити можливі напрями усунення наявних проблем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для з'ясування найбільш значимих проблем розвитку банківської системи, перш за все, необхідно дослідити особливості її становлення.

Розвиток банківської системи України розпочався 20.03.1991 р. з прийняття Закону України „Про банки і банківську діяльність” [4], який згодом втратив чинність. Натомість була прийнята нова редакція Закону України „Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 р. [5].

В основу розбудови сучасної банківської системи України були покладені загальноєвропейські у світовій практиці принципи:

- дворівнева побудова: чітке функціональне розмежування між банками першого і другого рівнів;
- функціонування банків другого рівня на комерційних засадах та на договірних відносинах з клієнтурою;
- ліквідація монополії держави на банківську справу, можливість створення комерційних банків різних форм власності;
- організація державного контролю і нагляду за банківською діяльністю і покладення цього завдання на центральний банк;
- незалежність центрального банку від державних органів виконавчої влади;
- формування загальносистемної інфраструктури забезпечення банківської діяльності [2, с. 2].

Виділимо етапи формування сучасної банківської системи (табл. 1).

Таким чином, становлення і розвиток банківської системи України відбувалося у шість етапів, кожному з яких притаманні специфічні риси.

Проаналізуємо більш детально шостий етап формування банківської системи. Для цього здійснимо аналіз основних показників діяльності банків (активів, зобов'язань і власного капіталу), показників кредитного і депозитного ринків України.

Таблиця 1

Етапи формування сучасної банківської системи України

Номер етапу	Роки	Назва етапу	Основні події
I етап	1991-1992	Перереєстрація та реорганізація	20.03.1991 р. – прийняття Закону України „Про банки і банківську діяльність”. 02.10.1992 р. – початок перереєстрації комерційних банків України, зареєстрованих Держбанком СРСР. Станом на 01.01.1992 р. зареєстровано 77 банків.
II етап	1992-1993	Поява банків „другої хвилі”	Виникнення нових банків, у т.ч. дрібних малопотужних банків. Станом на 01.01.1993 р. зареєстровано 134 банки.
III етап	1994-1996	Перші банкрутства	Підвищення контролю за діяльністю комерційних банків з боку НБУ, наслідком чого стало банкрутство низки банків: 11 – у 1994 р., 20 – у 1995 р., 45 – у 1996 р. У 1994 р. на фінансовому ринку України почали працювати іноземні банки та їхні представництва (12 – у 1994 р.). На кінець 1996 р. зареєстровано 14 іноземних банків.
IV етап	1996-2000	Зростання темпів розвитку банків та впровадження гривні	Зростання кількості банків (до 214 банків у 2000 р.). Високі темпи капіталізації банків (за цей період сплачений статутний фонд комерційних банків зріс більше ніж у 30 разів). Зменшення кількості малих і середніх банків, частка яких на кінець 2000 р. становила 10 і 24 % відповідно. Підвищення рівня процентних ставок. 1996 р. – впровадження національної грошової одиниці – гривні.
V етап	2000-2007	Стабілізація банків	07.12.2000 р. – прийняття нового Закону України „Про банки і банківську діяльність”. Зростання чистих активів банків у 5,75 рази протягом періоду. Зростання капіталу банків у 14,2 рази протягом періоду. Незначне зменшення кількості комерційних банків – до 193 на кінець 1996 р.
VI етап	2008 – до тепер	Фінансова криза та посткризовий період	Світова фінансова криза – зростання темпів інфляції, підвищення цін, політична нестабільність. Зменшення обсягів залучених коштів, зростання зовнішнього боргу банківської системи, девальвація гривні, нерентабельне кредитування. Починаючи з 2010 р. – поступовий вихід з кризи.

Джерело: побудовано автором на основі [2]

У табл. 2 наведено основні показники діяльності банків України, які розраховано на основі статистичних даних, присутніх у річних звітах Національного банку України.

Таблиця 2

Основні показники діяльності банків України

Показник	2008 р.		2009 р.		2010 р.		2011 р.	
	млрд. грн.	приріст, %	млрд. грн.	приріст, %	млрд. грн.	приріст, %	млрд. грн.	приріст, %
Загальні активи	973,4	57,2	1001,6	2,9	1090,2	8,8	1211,5	11,1
Зобов'язання	807,1	52,3	765,1	-5,2	804,4	5,1	898,8	11,7
Власний капітал	119,3	71,4	115,2	-3,4	137,7	9,6	155,5	12,9

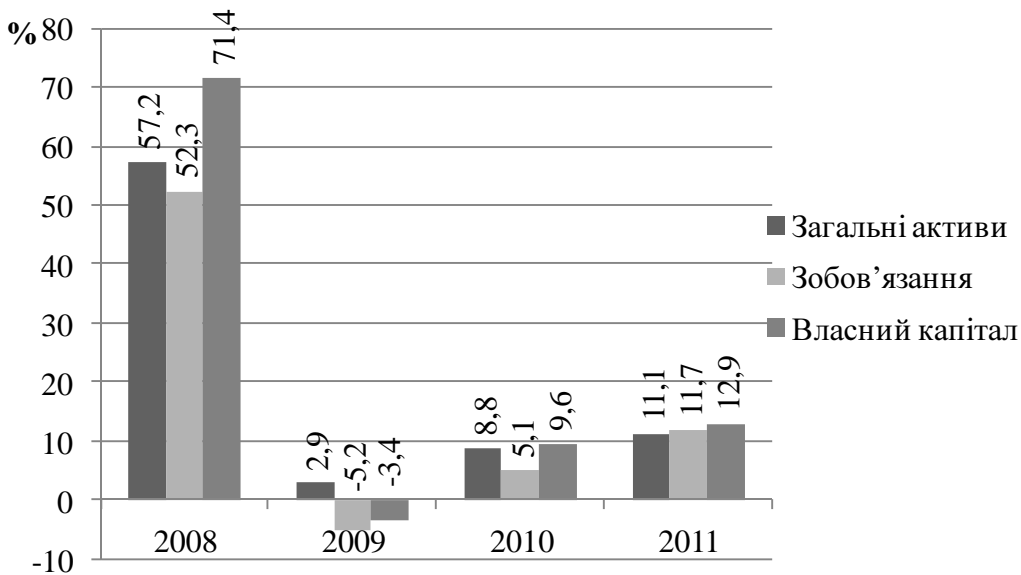
Джерело: побудовано автором на основі [6-9]

Протягом досліджуваного періоду загальні активи банків України збільшилися з 973,4 млрд. грн. наприкінці 2008 р. до 1211,5 млрд. грн. наприкінці 2011 р., тобто на 238,1 млрд. грн. (на 24,5%). У структурі загальних активів переважають кредити – більше 80%. Нарощення активів відбувалося переважно в національній валюті. Протягом 2011 р. їхній обсяг збільшився на 17,2% (на 105,7 млрд. грн.) – до 720,0 млрд. грн., а питома вага в загальних активах станом на 01.01.2012 р. становила 59,4% (на 01.01.2011 р. – 56,3%). Загальні активи в іноземній валюті зросли на 3,3 % (на 15,6 млрд. грн.) – до 491,6 млрд. грн.

Загальний обсяг зобов'язань банків зріс з 807,1 млрд. грн. наприкінці 2008 р. до 898,8 млрд. грн. наприкінці 2011 р., тобто на 91,7 млрд. грн. (на 11,4%). При чому, протягом 2009 р. відбулося зменшення зобов'язань на 42 млрд. грн. – станом на кінець 2009 р. вони становили 765,1 млрд. грн. У структурі зобов'язань банків протягом досліджуваного періоду питома вага коштів, залучених на рахунки фізичних осіб коливалася в межах 25-30 %, суб'єктів господарювання – 15-20%, коштів небанківських фінансових установ – 1-2%.

Власний капітал банків збільшився з 119,3 млрд. грн. 2008 р. до 155,5 млрд. грн. наприкінці 2011 р., тобто на 36,2 млрд. грн. (на 30,3%). Зауважимо, що протягом 2009 р. відбулося зменшення власного капіталу на 4,1 млрд. грн. – станом на кінець 2009 р. він становив 115,2 млрд. грн. Це було зумовлено отриманням від'ємного фінансового результату діяльності банків за 2009 р. Питома вага власного капіталу в пасивах банків становила близько 15%.

Темпи приросту основних показників діяльності банків України наведено на рис. 1.

Рис. 1. Темпи приросту основних показників діяльності банків України

Джерело: побудовано автором на основі [6-9]

Дані рис. 1 ілюструють значне зниження темпів приросту загальних активів (з 57,2% у 2008 р. до 2,9% у 2009 р.), зобов'язань (з 52,3% у 2008 р. до (-5,2)% у 2009 р.) і власного капіталу (з 71,4 % у 2008 р. до (-3,4)% у 2009 р.). Такий значний спад спричинено світовою фінансовою кризою. Але уже у 2010 і 2011 рр. відбулося поступове нарощування темпів приросту зазначених показників. Так, у 2011 р. темп приросту загальних активів становив 11,1%, зобов'язань – 11,7%, власного капіталу – 12,9%.

Проаналізуємо основні показники розвитку кредитного ринку України (табл. 3).

Таблиця 3

Основні показники розвитку кредитного ринку України

Показник	2008 р.		2009 р.		2010 р.		2011 р.	
	млрд. грн.	питома вага, %	млрд. грн.	питома вага, %	млрд. грн.	питома вага, %	млрд. грн.	питома вага, %
Кредити, надані резидентам	734,0	100,0	723,3	100,0	732,8	100,0	801,8	100,0
у т.ч.:								
нефінансовим корпораціям	443,7	60,4	462,2	63,9	501,0	68,4	575,8	71,8
домашнім господарствам	280,5	38,2	241,2	33,4	209,6	29,6	201,2	25,1

Джерело: побудовано автором на основі [6-9]

Залишки за кредитами, наданими резидентами, збільшилися з 734 млрд. грн. наприкінці 2008 р. до 801,8 млрд. грн. наприкінці 2011 р., тобто на 67,8 млрд. грн. (на 9,2%). Зауважимо, що у 2009 р. відбулося зменшення залишків за кредитами на 10,7 млрд. грн. і наприкінці 2009 р. їх обсяг становив

723,3 млрд. грн. Наступні роки характеризуються зростанням суми кредитів, наданих резидентам, хоча й дещо повільнішими темпами, ніж до світової фінансової кризи.

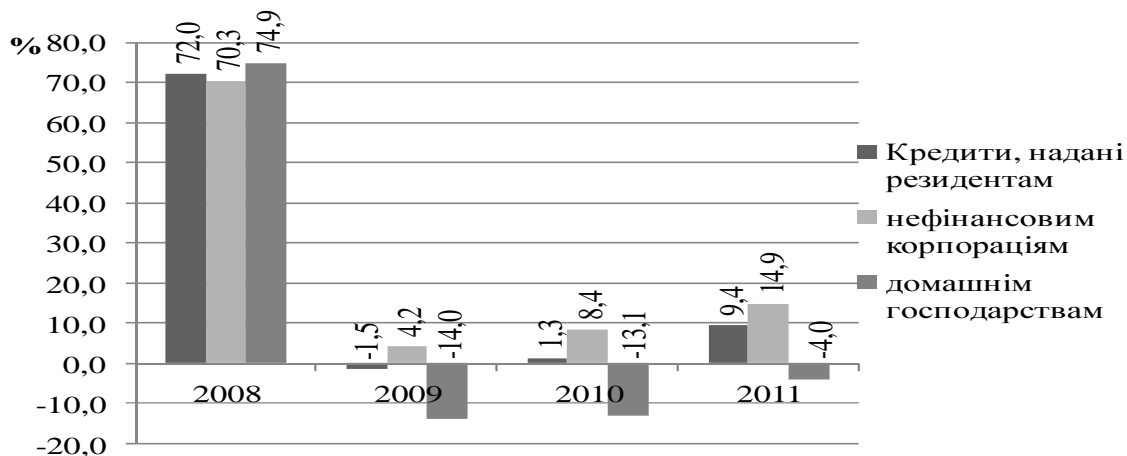
У досліджуваному періоді відбулося зростання залишків за кредитами в національній валюті, хоча й дещо уповільненими темпами: 40,4% у 2008 р., 18,4% у 2009 р., 21 % у 2011 р. Кредитування у іноземній валюті характеризується низхідною динамікою. Залишки за кредитами в іноземній валюті зменшилися в 2011 р. на 4,2%, або на 14,1 млрд. грн., – до 323,2 млрд. грн.

Зважаючи на повільне відновлення докризових обсягів довгострокових депозитів, банки, здебільшого, надавали кредити на короткий термін, що було характерним для всіх секторів економіки.

У структурі кредитів за секторами економіки протягом досліджуваного періоду найбільшими є частки залишків за кредитами, наданими сектору нефінансових корпорацій. Так, питома вага таких кредитів збільшилася з 60,4% у 2008 р. до 71,8% у 2011 р., тобто на 11,4 відсоткових пункти. Залишки за кредитами, наданими сектору нефінансових корпорацій зросли з 443,7 млрд. грн. наприкінці 2008 р. до 575,8 млрд. грн. наприкінці 2011 р., тобто на 132,1 млрд. грн. (на 29,8%).

Щодо кредитів, наданих домашнім господарствам, то відбулося зменшення залишків за цими кредитами з 280,5 млрд. грн. наприкінці 2008 р. до 201,2 млрд. грн. наприкінці 2011 р., тобто на 79,3 млрд. грн. (на 28,3%). Зменшилася також і їхня питома вага – з 38,2% наприкінці 2008 р. до 25,1% наприкінці 2011 р., тобто на 13,1 відсотковий пункт.

На рис. 2 відображено динаміку темпів приросту кредитів, наданих банками резидентам України.

Рис. 2. Темпи приросту кредитів, наданих банками резидентам України

Джерело: побудовано автором на основі [6-9]

Щодо темпів приросту кредитів, наданих банками резидентам України, то після динамічного зростання протягом тривалого періоду до 2008 р., у 2009 р. відбувалося різке уповільнення темпів кредитування. Темп приросту обсягу кредитування становив у 2008 р. – 72%, а у 2009 р. вперше було зафіксовано зменшення залишків за кредитами на 1,5%. Основною причиною цього стало зменшення ресурсної бази інших депозитних корпорацій (банків) унаслідок продовження впливу коштів з банківської системи та обмеженого доступу до зовнішнього фінансування.

Темп зростання кредитів, наданих сектору нефінансових корпорацій, після настання світової фінансової кризи значно уповільнився: 70,3% наприкінці 2008 р.; 4,2% наприкінці 2009 р.; 8,4% наприкінці 2010 р. і 14,9% наприкінці 2011 р. Але, як свідчить динаміка темпів приросту таких кредитів, вони щороку збільшуються практично у два рази, що зумовлено покращенням фінансового стану підприємств. Зауважимо, що близько 85% кредитів надані нефінансовим корпораціям на вкладення у поточну діяльність.

Кредити, надані сектору домашніх господарств, у 2011 р. сповільнили свою низхідну динаміку до (-4) % (у 2008 р. – 74,9 %, у 2009 р. – (-14) %, у 2010 р. – (-13,1) %). Цьому сприяла активізація кредитування населення в національній валюті – приріст за рік становив 33,8% – до 86,7 млрд. грн. Натомість кредитні залишки в іноземній валюті зменшилися на 20,9% – до 114,5 млрд. грн.

Проаналізуємо основні показники розвитку депозитного ринку України (табл. 4).

Обсяг депозитів, залучених у резидентів, збільшився з 359,7 млрд. грн. наприкінці 2008 р. до 491,8 млрд. грн. наприкінці 2011 р., тобто на 132,1 млрд. грн. (на 36,7%). Протягом 2009 р. динаміка залишків коштів на депозитних рахунках резидентів була низхідною з різноспрямованими коливаннями в середині року і значно залежала від макроекономічної ситуації у країні, динаміки валютного курсу гривні та ступеня довіри суб'єктів економіки до банківської системи. Так, протягом січня-квітня залишки за депозитами поступово зменшувались. Із травня, на фоні поступового

відновлення довіри до банків та певної активізації економічної діяльності, почалося повільне зростання депозитів, проте в липні та вересні-жовтні їхні обсяги порівняно з попереднім місяцем зменшувались. Найбільше зросли залишки депозитів у четвертому кварталі, проте це не змогло компенсувати зменшення залишків коштів на початку року. В цілому за рік залишки депозитів скоротилися на 6,9 % порівняно зі зростанням на 26,7% у 2008 р. (рис. 3).

Таблиця 4

Основні показники розвитку депозитного ринку України

Показник	2008 р.		2009 р.		2010 р.		2011 р.	
	млрд. грн.	питома вага, %	млрд. грн.	питома вага, %	млрд. грн.	питома вага, %	млрд. грн.	питома вага, %
Депозити, залучені у резидентів	359,7	100,0	335,0	100,0	416,6	100,0	491,8	100,0
у т.ч.:								
нефінансових корпорацій	118,2	32,9	94,8	28,3	116,1	27,9	153,1	31,1
домашніх господарств	217,9	60,6	214,1	63,9	275,1	66,0	310,4	63,1

Джерело: побудовано автором на основі [6-9]

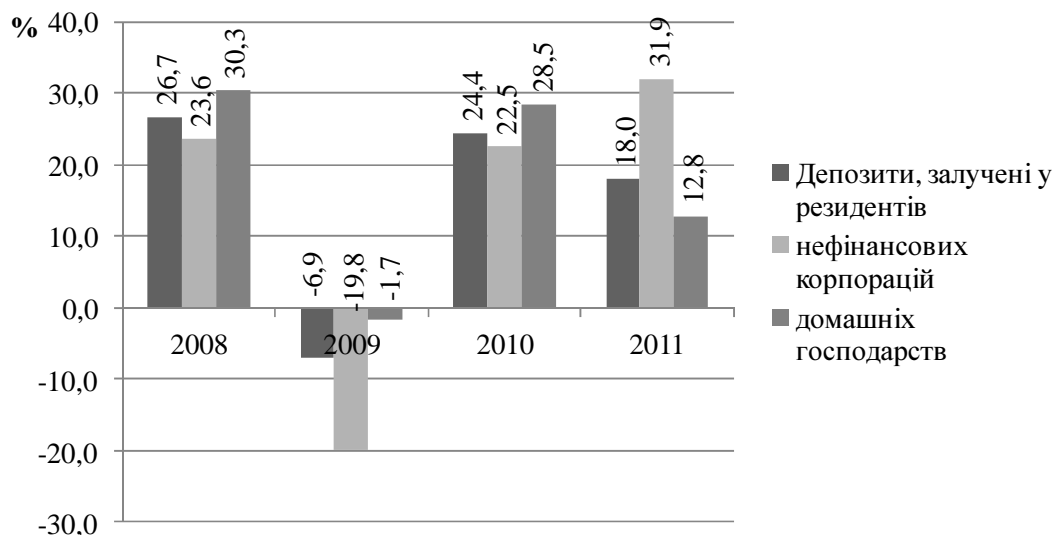

Рис. 3. Темпи приросту депозитів, залучених у резидентів України

Джерело: побудовано автором на основі [6-9]

У 2010 і 2011 рр. загальний обсяг зобов'язань банків збільшився відповідно на 24,4 і 18%. Найбільш активно банки нарощували зобов'язання в національній валюті. Їхній обсяг збільшився на 17,4% (на 62,5 млрд. грн.) – до 420,6 млрд. грн. зобов'язання в іноземній валюті зросли на 7,2% (на 32 млрд. грн.) – до 478,2 млрд. грн. Основною складовою зобов'язань банків залишалися залучені депозити.

У структурі депозитів переважали депозити сектору домашніх господарств, частка яких зростає з 60,6% наприкінці 2008 р. до 63,1% наприкінці 2011 р. Залишки депозитів, залучених у домашніх господарств, протягом 2011 р. збільшилися на 35,3 млрд. грн. – до 310,4 млрд. грн.

Темпи приросту депозитів сектору нефінансових корпорацій у 2011 р. прискорилися (до 31,9% порівняно з 22,5% у 2010 р.) та забезпечили 49,3% приросту депозитів резидентів за рік. Залишки коштів на рахунках сектору нефінансових корпорацій станом на 01.01.2012 р. становили 153,1 млрд. грн.

У цілому, слід відмітити, що у 2011 р. діяльність банківського сектору України характеризувалася стабільним припливом коштів до банківської системи, зростанням ринку банківського кредитування, поліпшенням якості кредитного портфеля та скороченням простроченої заборгованості за кредитами, нарощуванням капіталу банків, зниженням порівняно з попереднім роком рівня збитків та зменшенням кількості збиткових банків.

Виконаний аналіз стану сучасної банківської системи України та опрацювання наукових розробок В. Возняка [1], І. Грановської [2], Д. Пирогова [3], О. Шайди [10] і М. Швайка [11] дозволили виділити такі проблеми її розвитку:

- низький рівень капіталізації комерційних банків, що знижує стабільність банків;
  - висока концентрація капіталу в групі найбільших банків, що може призвести до розширення практики домовленостей і змов великих банків між собою (наприклад, про встановлення ціни на банківські послуги);
  - зниження ліквідності банків;
  - слабка диференціація банківських послуг – при досить значній кількості комерційних банків спектр та обсяги послуг залишаються обмеженими;
  - висока вартість банківських послуг при низьких доходах населення, в результаті чого зменшується кількість потенційних користувачів банківськими послугами;
  - високий рівень залежності від іноземних позик і значна частка іноземного капіталу в структурі капіталу банківської системи;
  - наявність значної кількості ризиків банківської діяльності;
  - втрата банками довіри населення, наслідком чого є зменшення мобілізації фінансових ресурсів банками;
  - недосконала система захисту вкладів громадян;
  - недостатній рівень кваліфікації менеджерів і спеціалістів та брак досвіду кадрового персоналу.
- Низька заробітна плата не сприяє залученню молодих фахівців у банківську сферу.

Для підвищення ефективності та вдосконалення функціонування банківської системи України, а також з метою усунення виявлених проблем, необхідно здійснити такі заходи:

1. Банківському сектору України підвищити рівень капіталізації через: залучення до банків додаткового акціонерного капіталу; розроблення банками планів підвищення рівня капіталізації; стимулювання капіталізації прибутку в банках; удосконалення методики розрахунку обсягів і нормативів регулятивного капіталу та нормативів ризику; впровадження обов'язкового котирування та продажу банками власних акцій на відкритому фінансовому ринку.

2. Покращити управління ліквідністю в банківській системі шляхом вдосконалення інструментарію регулювання ліквідності й перегляду нормативів ліквідності; планування заходів НБУ щодо управління ліквідністю; спрямування зусиль на підтримання структурного дефіциту ліквідності; спрощення і вдосконалення видачі банківських депозитів; розробка адекватних моделей прогнозування ліквідності банківської системи.

3. Підвищити якість та конкурентоспроможність банківських послуг шляхом активізації процесів консолідації банків; розвитку структури банківського сектору; забезпечення надійності банківських автоматизованих систем; створення умов для застосування електронних банківських технологій; стимулювання розвитку факторингу та лізингу; створення умов розширення безготівкових розрахунків в економіці; стимулювання банківського обслуговування малого та середнього бізнесу, населення; розвитку нових сегментів ринку банківських послуг.

4. Створити умови конкурентного співіснування іноземних та українських банків через вдосконалення чинного законодавства, надання пільгових умов та гарантування кредитів на інвестиційні проекти; адміністративного обмеження доступу іноземних банків, концентрації додаткової пропозиції ресурсів на сегментах ринку з найістотнішою присутністю зарубіжних кредиторів; зміцнення конкурентоспроможності вітчизняних банків за рахунок чіткішого розподілу сфер діяльності та сегментів ринку.

5. Створити систему швидкого реагування на виникнення системного ризику для банківської системи в цілому, яка б включала, по-перше, механізм оперативної, бажано щоденної, оцінки стану банківської системи, однозначний об'єктивний механізм державної підтримки банківського сектора в разі виникнення несприятливого системного ризику. По-друге, необхідно створити для суб'єктів економіки можливість вчасно оцінювати фінансовий стан будь-яких банків України. Для цього необхідно розробити офіційну методику оцінки стану банку на основі його звітної статистики, з врахуванням української специфіки.

6. З метою захисту вкладів громадян доцільно створити Міжбанківський фонд обов'язкового страхування банківських вкладів фізичних осіб, який матиме статус юридичної особи.

7. Підвищити якість підготовки банківських працівників, що потребує узгодження навчального процесу із відповідними запитами банків, враховуючи постійний динамізм фінансового ринку та зміни банківських технологій здійснення різноманітних операцій.

Висновки з даного дослідження. Отже, у цьому дослідженні систематизовано історичні аспекти розвитку банківської системи України (виділено шість етапів), проаналізовано сучасний стан розвитку банківської системи, виявлено проблеми її розвитку та запропоновано напрями вирішення цих проблем. Вважаємо, що впровадження пропозицій сприятиме стабілізації банківської системи і дозволить якнайшвидше подолати наслідки світової фінансової кризи.

Література

1. Возняк В. Проблеми та перспективи розвитку банківської системи в Україні [Електронний ресурс] / В. Возняк // Сучасні тенденції фінансового ринку 2011. – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=282>.
2. Грановська І.В. Особливості становлення та розвитку банківської системи в Україні [Електронний ресурс] / І.В. Грановська // Економічний вісник університету: зб. наук. праць. – 2011. – № 17/2. – Режим доступу: www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum.
3. Пирогов Д.А. Стан і перспективи розвитку банківського сектору України [Електронний ресурс] / Д.А. Пирогов // МАГІСТЕРІУМ. – 2011. – Випуск 44. Економічні студії. – С. 66-70. – Режим доступу: www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum.
4. Про банки і банківську діяльність : Закон України: від 20.03.1991 р. № 872-XII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
5. Про банки і банківську діяльність : Закон України: від 07.12.2000 р. № 872-XII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
6. Річний звіт Національного банку України за 2008 рік [Електронний ресурс] / Департамент статистики та звітності Національного банку України. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
7. Річний звіт Національного банку України за 2009 рік [Електронний ресурс] / Департамент статистики та звітності Національного банку України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
8. Річний звіт Національного банку України за 2010 рік [Електронний ресурс] / Департамент статистики та звітності Генерального економічного департаменту Національного банку України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
9. Річний звіт Національного банку України за 2011 рік [Електронний ресурс] / Департамент статистики та звітності Генерального економічного департаменту Національного банку України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
10. Шайда О.Є. Сучасний стан та напрями розвитку банківської системи України / О.Є. Шайда // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.7. – С. 204-206.
11. Швайк М.А. Шляхи удосконалення банківської системи України / М.А. Швайк // Вісник економічної науки України. – 2010. – № 1. – С. 188-196.

УДК 336.717.061

Дутченко О.М.,
к.е.н., доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки
Дутченко О.О.,
к.е.н., асистент кафедри фінансів
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО ТА РЕАЛЬНОГО СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Банківське кредитування давно стало важливим чинником розвитку суб'єктів господарювання зокрема, та економіки в цілому. Кредит сприяє зміцненню господарської діяльності підприємств, оскільки він, в умовах розширеного відтворення надає можливість безперервно здійснювати процес обігу та сприяє виробництву та реалізації продукції.

З іншого боку надмірні обсяги кредитування можуть призвести до погіршення фінансового стану суб'єкта господарювання, що змушує фінансових аналітиків глибше розглядати питання впливу банківського кредитування на розвиток реального сектору економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку банківського кредитування були предметом дослідження багатьох науковців. Серед них слід відмітити таких, як: Г. Азаренкова, А. Ачкасов, А. Вожков, А. Єпіфанов, В. Ковальов, О. Лаврушин, В. Лагутін, С. Салига, І. Сало та ін. Проте існує ряд практичних проблем, які ще залишаються не вирішеними. До них слід віднести відсутність системних досліджень з питань взаємодії банківського кредитування та реального сектору економіки.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз стану реального сектору економіки та встановлення його залежності від розвитку банківського кредитування.